

outdoor

- KLETTERSTEIG* TÚRÁK A JÚLIAI-ALPOKBAN -

TRIGLAV

Szöveg és fotó > GALLI KÁROLY

* A klettersteig valahol az egyszerű túrázás és az alpesi mászás között helyezkedik el. A biztosított mászóutak nehézségét A-tól E-ig terjedő skálán osztályozzák. Az A nehézség még inkább túraösvényt jelent, ahol a kifeszített drótkötél inkább csak biztonságot nyújtó kapaszkodóként szolgál. Ezzel szemben a D nehézségű utak gyakran függőleges, vagy - az E fokozatban - akár áthajló sziklafalakon kúsznak föl, ez utóbbi kategóriában jellemzően mesterséges lépések nélkül. Míg az A, B fokozat szinte minden, némi túratapasztalattal rendelkező kalandra vágó számára ajánlható, a D, E fokozatokhoz - bár képzett hegymászónak nem kell lenni -, mindenképpen a „klettersteigezésben” szerzett gyakorlat, igen jó erőnlét és a biztosítóeszközök rutinszerű használata szükséges.

A Prednje okno alatti könnyű mászás

A TRIGLAV KÖRÜLI HEGYVILÁG FÖLFEDEZÉSE

VAN EGY HEGY A DÉLNYUGATI HATÁRAINKON TÚL SZLOVÉNIÁBAN, IGAZI ALPESI MÉLTÓSÁG, KULTIKUS HÍRNÉV ÖVEZI, ÉS MINDEN ÉVBEN TÖMEGEK ZARÁNDOKOLNAK MEGHÓDÍTÁSÁRA. A HEGY NEVE TRIGLAV. ÉS VAN EGY FOLYÓ A HEGY TÖVÉBEN, OPÁLZÖLD HULLÁMAIT TAVASZTÓL ŐSZIG SZÍNES CSÓNÁKOK TARKÍJTJÁK, AMELYEKBE MAGYAROK TÖMEGEI PRÓBÁLGATJÁK MERÉSZSÉGÜK HATÁRAIT A TAJTÉKOS ZÚGÓKON.

Úgy hívják a folyót, hogy Soča. Hegymászók, turisták, vadvízi evezősök egyre szélesebb rétegei számára ismert ez a két földrajzi fogalom. Van egy hegység is, zord sziklacsúcsok, zöldellő völgyek, barátságos hegyi városkák varázslatos birodalma, ahol a Triglav és a Soča található: a Júliai-Alpok. E hegyvidék páratlan szépsége, gazdag programkínálata és nem utolsósorban viszonylagos közelsége ellenére már sokkal kevesebbek számára ismert. Itteni barangolásaim során nem tudtam úgy a Triglavon, vagy közelében járni, hogy honfitársainkkal ne találkoztam volna. A hegység más csúcsain azonban még sosem hallottam magyar szót.

Céлом, hogy fölillantam a Júliai-Alpok túralehetőségeit azok számára, akik egy-egy boveci rafting- vagy canyoningtúra után egyéb izgalmas és látványos programokra is vágnak a környéken; akik jártak már a Triglavon, és a csúcstól körbepillantva fölfedezték, hogy a Júliai-Alpok nem csupán a Triglavból, no meg a Tavak-völgyéből áll, de eddig nem merészkedtek a kevésbé ismert csúcsokra; és azok számára is, akik még sosem jártak erre, de az alpesi tájak, kalandos túrák szerelmesei. Ha alpesi túrázásról beszélünk, szinte megkerülhetetlen fogalom a klettersteig, más szóval via ferrata. A klettersteig magyarul biztosított mászóutat, „vasalt utat” jelent. Olyan hegymászóösvényt, ahol előre kiépített drótkötelek, mesterséges lépések, függőhidak, létrák segítik a följutást.

A Júliai-Alpokban jó néhány klettersteig található. Az itteni biztosított mászóösvények - összehasonlítva pl. a tiroli klettersteigekkel vagy a Dolomitok via ferratáival - nem tartoznak a technikailag igazán nehéz utak közé, jellemzően B, C nehézségűek, egy-egy rövidebb D szakasszal. Az Alpok más vidékein számtalan klettersteig található, amelyek szinte a parkolóból indulnak, vagy a felvonó állomásától, és csak a mászásra kell koncentrálnunk.

A Júliai-Alpokban nem ez a helyzet: itt szinte minden biztosított út csúcsközelben van, ahova jelentős, több száz, de gyakrabban ezer méter körüli szintkülönbség legyőzésével juthatunk el. Azaz ebben a hegységben komplex magashegyi túrákra kell felkészülnünk, jó kondíciót igénylő gyaloglással, akár nyáron is havas viszonyokkal és persze biztosított mászással.

A Vintgar-szurdok bárki számára elérhető

Mire lesz tehát szükségünk, ha a Júliai-Alpok túraösvényein, via ferratáin kívánunk kalandozni? A turistatérképen és túraleíráson, valamint a szokásos nyári alpesi túrafelszerelésen túl (jó bakancs, gore-tex ruházat stb.) hegy-mászósikak, beülő, klettersteigszett, klettersteigkesztyű mindenképpen kell. A kezdők számára javasolt egy-egy A, B nehézségű úton begyakorolni a klettersteigszett használatát. Ilyeneket találunk közel a magyar határhoz Ausztriában is, pl. a Raxon, a Hohe Wandon. Aztán hajrá, irány a Júliai-Alpok!

TRIGLAV

ÚTLEÍRÁS

A híres kőleány, az Ajdosa Deklica „arca” a Kopiš arjeva útról

PRISANK (2547 m)

Kopišarjeva út - kihívás ínyenceknek

A Prisank déli oldalán könnyű túraútvonalak vezetnek

A Kranjska Gorától dél felé induló,

Bovec és Kobarid felé átvezető autót 24 szerpen-
tinen keresztül éri el az 1611 méter magas Vršič-
hágót. Ha képesek vagyunk a kanyarokban teker-
getni a nyakunkat, már az útról impozáns, mélybe
szakadó sziklafalakat csodálhatunk meg.
A hágó alatti tisztásokról aztán a hegy egész északi
mészkötege elének tárul. Több ösvény kanyarog
fölfelé ebben a zord sziklavilágban, ezek közül a
legnagyobb kihívást a Kopiš arjeva út jelenti. A
hegy északnyugati letörésénél induló, C nehézségű
klettersteig az északi fal meredélyein halad föl,
majd a Prednje okno (előlső ablak) sziklakapuján a
déli oldalra jut, végül a nyugat felé kifutó gerincen
éri el a csúcst, miközben 936 méter szintkülön-
séget kell legyőzni. Az út gyakorlott via ferratazók-
nak ajánlott.

Ez az út nehezen adta magát.

Legelőször felülről tévedtem bele, éjszaka, épp
elég volt zseblámpafényben levergődni. A kíván-
csiség már a következő évben visszahajtott.
Ekkor félúton hatalmas eső kapott el, vissza kellett
vonulni, a beszállás fölötti falon vizes és alakult ki,
a zuhatagban kellett leereszkedni. A következő
évben a még júniusban is méteres hó és jég
késztetett meghátrálásra. Végül persze sikerült és
igazán remek élmény volt.

Kimászás a Prednje okno gigantikus üregéből

Egy rövid D nehézségű szakasz

A Kopiš arjeva
út szűk
kéményében

Mindjárt a beszállást követően az egyik
legnehezebb rész következik. Keskeny peremen
harántolás, kitett áthajlás, majd függőleges mászás
jó tíz-tizenöt méteren át. Ezt követően hosszan
kapaszkodunk föl egy széles kuloár oldalfalán,
néha a gerincen. Újabb nehéz mászószakasz
következik egy hatalmas, ferdén emelkedő repe-
désben, néha szinte barlangi körülmények között
csúszva-mászva a sikos sziklán, máskor meredek

falon kapaszkodva föl az
út kulcshelyéig. A kulcs-
hely egy ferdén emelkedő
sziklakémény, amelyben
mászó és hátizsák csak
nagy nehezen férnek
meg együtt. Innen könnyű
biztosított, illetve szabad
mászással érjük el a
Prednje oknót. A hatalmas
sziklaátjáró öblös szájából
meredek via ferrata vezet
át a Prisank déli oldalára.

A déli oldal lankásabb szik-
lái jutunk az okno fölötti nyugati gerincre. Néhány
izgalmasabb, biztosított felszökést követően a gerin-
cen végighaladva elérjük a csúcst. Lemeneti útnak
a déli oldal három könnyebb útja közül válasszunk,
ezek bármelyike visszavezet a hágóba.

MALA MOJSTROVKA

(2332 m)

- erőpróba kezdőknek

Az 52 méteres Peri nik-vízesés

A Mala Mojstrovka északi letörése, ahol a klettersteig halad

A Vršič-hágó másik, nyugati oldalán a Prisanknál kissé alacsonyabb, tömzsi mészkőtömb emelkedik. Északi falának rövid klettersteigje B, C nehézségű, kiválóan alkalmas kezdők számára a biztosított utak megismerésére, a klettersteigen való közlekedés, biztosítás gyakorlására. No nem gyerekték azért ez az út, érdekesebb először tapasztaltabbak kíséretében nekivágni, és mindenképp szükséges a klettersteigszett, a sisak és a szédülésmentesség! A hágóból hatalmas kögörgeteg látványa ijeszti el a kevésbé merészeket, ám ez a lemeneti út.

A csúcsra mindenképp az északi falon vezető klettersteigen menjünk!

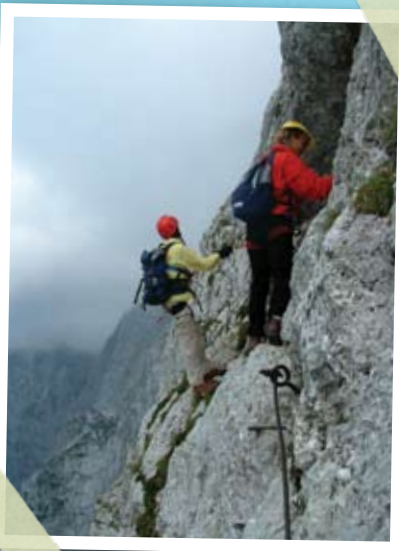
Északnyugat felé indulunk a hágóban található parkolóból, és jó félórás emelkedés után egy lankás hágóba érünk, innen tovább indulva már a Mojstrovka északi letörései alatti törmeléklejtőket harántoljuk. Jelzés mutatja a beszállás helyét. Meredeken emelkedő hatalmas párkányon indul az út, drótkötél-biztosítás mellett kapaszkodunk fölfelé. A párkány vége egy kitett falrészre vezet, ahol pár lépést vascövekeken teszünk meg a jelentős mélység fölött. Ezután meredek fölmászás következik, amely egy meredek repedésbe vezet.

A mászás nem túl nehéz, de egyre mélyülő szakadék fölött vezet, kitett peremeken, omladékos sziklákon. Kezdő mászók kiválóan megtapasztalhatják itt a klettersteig alapjait, a sziklafal tapintását, a karabinerek csatolásának ritmusát, a nagy mélységek fölötti mozgás élményét. Följebb az ösvény meredeksége csökken, és egy barázdált felszínű előcsúcsra jutunk. További félórás kapaszkodással érjük el a csúcst. A lefelé vezető út sokkal könnyebb a déli oldal szikláin, majd a parkolóból is látható kőtörmeléklejtőn keresztül vezet vissza a hágóba.

Klettersteig a Júliai-Alpokban

1/3

A Mangart Olasz útjában

ÚTLEÍRÁS TRIGLAV MANGART (2679 m)

Olasz út–Szlovén út - egy igazi via ferrata

A Júliai-Alpok nyugati bástyájaként magasodó kupola alakú Mangarra több úton is feljuthatunk. Mivel a kétezer méter fölé emelkedő Mangart-hágó autóval is elérhető, innen az Olasz út felső szakaszán könnyű gyalogtúrával fönt lehetünk a csúcson. Az Olasz út alsó szakasza ugyanakkor a hegység talán legkeményebb via ferratája. A parkolóból főlésztálva a Mali Mangart melletti peremre meghökkentő méretű és meredekségű sziklafal tárul elénk. És a fal közepén váratlanul feltűnik egy mászó, majd egy másik... az Olasz út legkötetesebb szakaszát lehet innen, szinte karnyújtásnyi távolságból tanulmányozni.

A klettersteig az 1850 méteren álló Bivak Nogarától indul, amelyet a hágóból könnyű gyalogúton elérhetünk (vagy a völgyből, a Mangartska jezero partjáról, ám ekkor igen nagy, 1750 méter szintkülönbségű túrára készüljünk föl!). A kezdeti szakasz viszonylag könnyű, csak egy szűk barlangon kell némi nehézséggel átréselnünk magunkat. Ezt követően azonban meredek sziklafallal találjuk magunkat szemközt, és a drótkötelet egyenesen ezen vezeték föl. Egy különösen kitett fordulót követően függőlegeshez közeli sziklafalon mászunk föl hosszan. A ferrata harmadik szakasza a hágóból megfigyelhető rész. Itt több száz méteres mélység fölött kell mászunk, traverzálunk, kis lépővasakon, sziklalépéseken egészen a hágóig. Innen a szemközti repedésben, a Szlovén úton indulunk a csúcsra. Az út végig drótkötelettel biztosított, szép, izgalmas túra, kevésbé nehéz, mint az Olasz út ferratája. A Bivak Nogarától a csúcsig 829 méter a teljes szintkülönbség. Lefelé a csúcsról célszerű az Olasz út könnyű, csúcsi szakaszát választani.

A hágóból szemlélhetjük a Mangart Olasz útjának felső, legnehezebb szakaszát